

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy hónapra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Videken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
a ünnep után való napon is. o

HIRDETÉSI DÍJAK:

Nyitólír sor: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatti van. — K. ziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

POLITIKAI NAPILAP.

A politikai ujév.

A pártok üdvözlétei.

Apponyi nem nyilatkozott.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap folytak le Budapesten a politikai pártok szokásos ujévi üdvözlétei, melyeket az ország már hetekkel ezelőtt olyan kíváncsian várt. Különösen izgatta az érdeklődőket az, hogy vajjon Apponyi tényleg bejelenti a függetlenségi pártba való belépését. Ez nem történt meg, s egyáltalán az üdvözlő beszédek és a válaszok némileg élesebb tonusúak voltak, de különösebb szenzációt nem hoztak.

Itt adjuk különben Budapestről érkezett részletes tudósításunkat:

A függetlenségi párt.

A függetlenségi Kossuth-párt Polónyi Géza vezetése alatt tisztelt Kossuth Ferencnél a párt elnökénél. Polónyi tolmácsolta a párt rágaskodását és szerencsekívánatait a pártvezér előtt, azután erőteljes szavakban utalt a jelenlegi válságos helyzetre, mely kettőzött erővel buzdítja a párt tagjait a vezér zászlaja alá.

Kossuth Ferenc válaszában szintén a helyzettel foglalkozott. Hangsúlyozta a pártnak harckészségét az erőszakkal szemben. A fuzió kérdéséről szólva megjegyezte, hogy ez csakis a függetlenségi eszmék alapján történhetik meg. Beszéde végén rámutatott arra, hogy az országgyűlés haldoklik. A koronát tanácsosai félrevezették és akkor mikor a nemzet nagy része esküszegés számba veszi a Háznak mostani felosztatását, nem akadt tanácsos, a ki a királyt erről felvilágosította volna.

Meglehet, hogy a választások következtében sokan a párt mostani képviselői közül kimaradnak, de az is bizonyos, hogy azok, akik ide visszakérülnek ott veszik fel a harc fonálát, ahol most kénytelenek elejteni és meg nem lankadt erővel fogják folytatni a nemes harcot a függetlenségi eszmékért.

Percekig tartó taps és éljenzés kísérte a pártvezérek lelkes szavait.

A szederkényi-párt.

A Szederkényi-párt tagjait Holló Lajos orsz. képviselő vezette Szederkényi Nándor elé. Holló üdvözlő szavaira Szederkényi Nándor hosszabb beszédben utalt a mai felette válságos helyzetre, melyben az egyedüli vigasztaló az, hogy nagy-

nevű férfiak egyesültek erőszak letiprására s a biztos sikernek reményében felszólítja a párt tagjait a további hazafias együttműködésre.

A pártelnököt elvtársai zajos ovációkban részesítették.

A nemzeti párt.

A nemzeti párt tagjai Guliner Gyula vezetése alatt jelentek meg pártelnöküknél Apponyi Albert grófnál. A pártvezér válaszában szintén hangsúlyozta, hogy a koronát a tanácsadók tendenciozus információjukkal megtévesztették. A legközelebbi napok eldöntik azt, hogy a korona átlépi-e az alkotmány korlátait, mely egyszersmind a 67-es alap megrendítésével járna, vagy pedig még az utolsó pillanatban lemond erről a veszedelmes kísérletezésről. Egyelőre a szövetkezett ellenzék körében kíván küzdeni a jogfolytonosság helyreállítása érdekében. A további események fogják azután eldönteni, hogy mennyiben kell változtatnia azon az alapon, melyen eddig a haza szolgálataiban mozgott.

Szünni nem akaró zajos ováció kísérte a népszerű pártelnök szavait.

Ezután Batthányi Tivadar gróf üdvözlölte a párt nevében Guliner Gyulát, a párt elnökét.

Az Ujpárt.

Eötvös Károly vezette az Ujpárt tagjait az Angol királynő szállodában Bánffy Dezső báró üdvözlésére. A pártvezér miután megköszönte a gratulációt utalt arra, hogy a nehéz politikai viszonyok akadályozták abban, hogy szociális kérdésekben nevezetesebb eredményeket mutathassanak fel. Lehétetlennek tartja egyébként, hogy Tisza — kit mindenképp avatatlannak kezdenek aposztrofálni — győzedelmeskedjék. Bizik az ügy igazságában, mikor bizton reméli az ellenzék győzelmét.

A néppárt.

A néppárt tagjait Buzáth Ferenc vezette a párt elnöke: gróf Zichy Aladár elé. Az üdvözlő szavakra Zichy kijelentette, hogy ők eddigi elvüktől nem térnek el. Azok maradnak, a kik eddig voltak és hiszi, hogy számban megszorodva fognak a választásokból kikerülni.

A szabadelvűpárt.

Az országgyűlési szabadelvű pártkör tagjai ma délelőtt tíz órakor nagy számban gyülekeztek a pártkör Loyd épületbeli nagytermében. Élénk éljenzéssel üdvözlötték a párt elnökét Podmaniczky Frigyes bárót, a kihez a párt nevében Semsey Boldizsár országgyűlési képviselő és szavakat intézte:

Nagyméltóságu Elnökünk, mélyen tisztelt barátunk! (Halljuk! Halljuk!) Engem ért azon megtiszteltetés, hogy Téged, szeretett elnökünk, a beköszöntött ujév alkalmából a szabadelvűpárt nevében üdvözljelek. (Éljenzés.)

Megint elmúlt egy év, egy küzdelemteljes év és örömeinkre szolgál, hogy Téged itt, pártunk élén, ép egészséggben ismét üdvözlhetünk. (Élénk éljenzés.)

Nem akarok ez alkalommal a politikai helyzettel bővebben foglalkozni, de kiemelendőnek találom, hogy Te, mélyen tisztelt barátunk és elnökünk, a legsúlyosabb politikai viszonyok közt is, hazafias öntudattal állottad meg helyedet (Igaz! Ugy van!) s ezzel mindnyájunknak példát adva, megjelölted azt az utat, melyet követnünk kell, hogy hazánk igaz érdekeit szolgálhassuk. (Igaz! Ugy van! Éljenzés.)

A Te politikai multad nyitott könyv (Igaz! Ugy van!); ismeri az egész ország.

Önzetlen hazafiság, törhetetlen kötelezettség, vezettek Téged mindenkor. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Mi szeretettel és tisztelettel viseltettünk irántad mindig. (Igaz! Ugy van!) Ismerjük nemes és hazafias törekvéseidet; követtünk és követni fogunk Téged, mert tudjuk, hogy Te a jövőben is csak olyan politikai irányt fogsz támogatni, mely hazánk igaz érdekeinek meg fog felelni. (Zajos helyeslés.)

A beköszöntött új év nehéz feladatok megoldása elé állítja a szabadelvű pártot. (Halljuk!)

Az országgyűlés küszöbön álló felosztatása a nemzet kezébe teszi le a döntést. A lefolyt események felelőm ítélni a nemzet!

Mi, e párt tagjai, alkotmányos és hazafias öntudattal megyünk a küzdelembe (Zajos felkiáltások: Igaz! Ugy van!) és bizunk abban, hogy a nemzet elfogulatlan ítélete meg fogja adni e pártnak a módot, hogy politikáját érvényesíthesse. (Élénk helyeslés.)

Ugy e küzdelemben mint azontul a becsületes és hazafias politikai elvekre alapított pártegysége és párhűség biztosíthatja egyes egyedül a győzelmet. (Igaz! Ugy van!)

Te mélyen tisztelt elnökünk, ki próbált bajnoka vagy a szabadelvűpártnak (Éljenzés.) Adjon Neked a Mindenható erő és egészséget, hogy ezentul is még hosszú éveken át irányíthass bennünket! Az Uristen éltesse! Kívánunk Neked mind-

nyájan boldog új évet! (Hosszas lelkes éljenzés.)

Podmaniczky Frigyes báró válaszában kijelentette, hogy a mai nap ránézve a bucsuzás napja. Utoljára áll e helyen, mert teljesen visszavonul a politikától és mandátumot sem vállal többé. De 44 évi képviselősége alatt még a maihoz hasonló politikai válságot ebben az országban nem ért meg. Ez a körülmény súlyos kötelességévé teszi, hogy a választásokig nehéz pozícióját megtartsa.

A párt tagjai ezután csoportosan a kocsihoz siettek s csakhamar kocsikocsit után robogott át a láncidon a budai várba a miniszterelnökségi palota elé, a melynek tágas nagytermét rövid idő alatt teljesen megtöltötték a szabadelvűpártnak tömött sorai. Az országgyűlési képviselőkön és az összes államtitkárokon kívül ezuttal különösen nagy számban jelentek meg a párt főrendiházi és az országgyűlésen kívüli tagjai is. Harsány éljenzéstől visszhangzottak a nagy terem falai, midőn röviddel tíz óra után Tisza a kormány tagjai élén megjelent. Ott állottak mellette két oldalt félkörben Lukács László pénzügyminiszter, Berzeviczy Albert dr. vallás és közoktatásügyi miniszter, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter, Talián Béla földmívelésügyi miniszter, Plósz Sándor igazságügyminiszter, Nyíri Sándor honvédelmi miniszter és Cseh Ervin horváth miniszter.

Az éljenzés csillapultával a párt tagjai közül előre lépett Erdély Sándor volt igazságügyminiszter, a ki a következő beszéddel üdvözlölte a párt nevében a miniszterelnököt és a kormány tagjait:

Erdély Sándor beszéde.

Tisztelt Barátunk!

Kegyelmes Uram!

(Halljuk! Halljuk!) Csaknem másfél évtizede, hogy az ország politikai küzdelmeit tüzetesebb figyelemmel kísérem és e küzdelmekben magam is részt veszek. Eseménydus korszaka e másfél évtized Magyarországnak történelmének, sok nagy és üdvös alkotás köszöni létrejöttét ennek a korszaknak. (Ugy van!) Lélekemelő, nagyszerűségében csaknem páratlanul áll a szabadelvűpárt az a küzdelme, melyet az ország nagy, szabadelvű intézményeinek megvaósításában kifejtett. (Igaz! Ugy van!) A magyar nép alkotó ereje nagy tettekben nyilatkozott és mi a boldogság érzetével láttuk, hogy a magyar nép milyen erős, milyen hatalmas és milyen óriási akadályok leküzdésére képes. (Tetszés.) De, fájdalom, a mondaszerű átok sulya még mindig nyomja e nemzetet, mert csaknem egyidejűleg azzal a dicső fellendü-

léssel parlamentünk súlyos betegségbe esett. (Halljuk! Halljuk!) A fékevesztett pártszenvédeley idegen államok torzszülöttjét (Igaz! Ugy van!) a technikai obstrukciót honosította meg a magyar parlamentben. És ez a szörny nálunk főleg személyes gyűlölködésből szivja táplálékát (Igaz! Ugy van!) és így nem is lehet más, mint romboló hatásu, rut betegsége a parlamentnek. Mint pusztító veszedelem, alapjában támadja meg a parlament szervezetiét. Utjában áll a szabad véleménynyilvánításnak, megsemmisíti a szólásszabadságot. (Igaz!) Rombol és kizárólag csak rombol. (Igaz! Ugy van!) Mint mindenütt másutt, a hol tért foglalhatott, úgy itt is előidézte a parlamentarizmus krízisét. (Ugy van!) 1898. óta megszűnt a magyar parlamentben a békés tárgyalás lehetősége. Ha sikerült is egyik másik nagytehetségű államférfiúnak ideig-óráig a békét helyreállítani egész működése zsákmánya volt az obstrukció szeszélyének. Igaz! (Ugy van!) A béke soha sem tartott tovább, mint a míg a kormány az obstrukció urainak a kezét el nem vésztette. (Ugy van! Tetszés.) Politikai életünket a véletlen incidensek dominálták. Hánykódtunk a legszörnyebb végletek között. Ma késhegyig menő obstrukció, holnap siri béke. Az obstrukció alatt felhalmozódott életbevágó fontos kérdéseket elintéztük sebtiben, alaposabb vita és megfontolás nélkül. Vagy semmit sem dolgoztunk, vagy nem dolgoztunk jól. (Ugy van.) Ezen rettenetes állapot mellett azután állandóan gyötrő fájdalom és aggodalom emésztett bennünket: kockára téve láttunk mindent, a mi a nemzetnek becses: alkotmányt, parlamentet, hazát. Ki ne emlékeznék rá? Hányszor kérdeztük egymástól elborult lélekkel, aggodó szívvél itt e teremben is, hogy mi lesz! Es erre a kérdésre senki sem tudott megnyugtató feleletet adni. (Igaz! Ugy van!) Hányszor hittük, hogy elértük a válság tetőpontját! És hányszor csalódtunk! Mert állapotunk mindig rosszabbra változott, parlamentünk évről-évre betegesebb lett. Nem mondhatjuk ma sem, hogy a betegség a javulás stádiumába lépett. Sőténél sötétebb, vészés felhők borítják hazánk eget. De mégis, egy önkéntelen érzés azt tudja, hogy állapotunk jobb mint eddig volt. (Igaz! Ugy van!) Ma tudjuk mi vár reánk, ismerjük az utat, mely elvezet bennünket a javuláshoz. (Ugy van!) Te jelölöd meg ezt az utat, t. barátom. (Élénk éljenzés!) Ismerjük mi ennek a nehézségeit, veszélyeit is. De Te vezetsz és a Te nagy tehetséged világít. (Lelkes éljenzés.) A sötét felhőkön fénysugár tör át; remény kél szívében a jobb jövő iránt. (Tetszés.) Látjuk, érezzük, hogy a szabadelvűpárt soha oly rendületlen bizalommal nem követte vezérét, mint mi Téged. (Lelkes éljenzés és taps.) Mély bennünk a hit, a meggyőződés, hogy az ország többségének érlelyes támogatása mellett. Neked sikerülni fog hazánkat ebből a valóban kétségbeejtő helyzetből kivezetni. (Hosszantartó élénk tetszés, helyeslés, éljenzés és taps.) Bizalmunk legfőbb forrása: azok a sikerek, melyek rövid kormányzatod ideje alatt nevedhez fűződnek. (Élénk éljenzés.) Az ország 1903-ban már-már az anarchia határáig süllyedt. Mentésre senki sem vállalkozott. Te oda álltál azzal az eltökéléssel, hogy vagy segítsz, vagy megsemmisülsz. (Tetszés és éljenzés.) Ugy-e, így volt? (Élénk felkiáltások: Így bizony!

Hála az Égnek, segítettél. (Igaz! Ugy van! Élénk éljenzés.) Kivezetted az országot a sokféle törvénytelen állapotból, melyek mindegyike oly szívzaggató rombolással pusztította az ország erkölcsi és anyagi kincseit. Sikerült Neked a nemzet és királya közötti egyetértést érintetlenül fentartani. (Élénk felkiáltások. Éljen a király!) Sikerült Neked tényekkel bebizonyítani, hogy a nemzeti kegyelet érvényesülésének semmi akadály útjában nem áll. (Élénk tetszés.) Pártunk katonai programját igen lényeges részeiben hihetetlen rövid idő alatt a gyakorlati életben megvalósítottad. (Zajos helyeslés.) A nemzet egy régi vágyának teljesülése, a honvédtüzség is a Te nevedhez fűződik. (Lelkes éljenzés.) Kormányzatod ideje alatt halálos csapással fenyegette az ország közgazdasági életét a vasuti alkalmazottak munkamegtagadása. Iskolát alapít világszerte az a módszer és az a siker, a melylyel a nehéz kérdést megoldottátok. Senkit le nem győzve, győztetek. (Tetszés.)

Látjuk, éber figyelemmel kísérjük azt az idegbontó, nehéz küzdelmet, melyet a kereskedelmi szerződések megkötése körül Magyarország gazdasági érdekeinek védelmében kifejtettetek. (Élénk helyeslés és éljenzés.) És a mit szintén el nem halgathatok, a házszabályok módosítása kérdésében is ma már sikerre hivatkozhatol. (Igaz! Ugy van!) Azok, a kik eddig a házszabályok módosításának még a gondolatát is perhorreskálták, e tárgy napirendre tűzését időszerűtlennek és szükségtelennek állították, a kik a huszonegyes bizottság kiküldését technikai obstrukcióval, tehát erőszakkal megakadályozták: ma elfogadják elvben a Te programodat és elismerik, hogy a házszabályok revíziója elodáztatlan, sürgős szükség. (Igaz! Ugy van! Tetszés.) Ez az eredmény is az ország javára szól. (Ugy van!) Igaz, hogy az ország javára tett ennek a koncessiónak árt szabnak: azt kívánják, hogy a többség hajoljon meg a kisebbség előtt, adja ki a vezérét. (Élénk mozgás. Halljuk! Halljuk!) Ép úgy tesznek, mint tettek 1899-ben. Akkor a szabadelvűpárt vezérével együtt hasonló kívánságnak a legönzetlenebb hazafiságból engedett; hazafias kötelességének ismerte, megkísérteni a kibontakozást békés uton, a pártközi meg egyezés eszközével. Súlyosan esett latba akkor az is, hogy a kibontakozás szálait a szabadelvűpártnak egyik legillusztrisabb tagja, egy nagytekintélyű, nagyszabású politikus vette kezébe. Az ő személye garancia volt innen és túl. (Igaz! Ugy van!) És hova vezetett ez a jól garantizált kísérlet? Közviszonyaink teljes felfordulásához. (Ugy van! Ugy van!) Az ország eljutott az anarchiának, a megsemmisülés örvényének szélére. (Ugy van!) Az obstrukció ép oly kevéssé kímélte Széllt, mint Bánffy, Khuent és most Tiszát. (Igaz! Ugy van!) Ezt a politikát meggyőződésem szerint nem ismételtetjük. (Élénk helyeslés.) Mélyen fájlaljuk mi azt, hogy politikai ellenfeleink, a személyes politikai gyűlölködés szenvedélye által megtevesztve, minket ellen égneik tekintenek és az ország ellenségeinek rágalmaznak. A leghihetlenebb jogi rabulisztikával vádolnak törvényszegésekkel, beszélnek királyi esküszegésről, az országgyűlés törvénytelen feloszlásáról és arról, hogy a parlament határozatait most és a jövőben semmisek. (Moz-

gás. Nyugtalanosság.) Nincs e vádokban meggyőző igazság. De nem itt van a helye ezeknek az okoskodásoknak tarthatatlanságát kimutatni. Ezek a rettenetes túlságok nem jelentenek egyebet, mint hogy parlamentünk nagyon beteg és szervezetét súlyos láz gyötri. (Ugy van!) Már pedig az ország előhaladását, a nemzet nagyságát és hatalmát csak hivatásának színvonalán álló, zavartalanul működő, egységes törvényhozó testülettel lehet megvalósítani. (Élénk helyeslés.) A pártszenvédeleyek által szét-dult, az obstrukció által tehetetlenségre kárhoztatott parlament az országnak minden bizonynyal csak veszítést okozhatja. (Ugy van.)

A parlament rendjeerr mi nagy áldozatokra vagyunk készek; de a parlamentarizmus fentartó oszlopát, a többségi elvet súlyos kötelességszegés nélkül fel nem áldozhatjuk, (Zajos helyeslés) mert az nem a mienk, az a nemzeté. (Igaz! Ugy van!) És mindaddig, a míg a nemzet bizalmából mi vagyunk a többség, kötelességünk az ország irányában ezt az alkotmányos elvet sértetlenül fentartani. (Élénk helyeslés.) Reánk nehezedik a mai viszonyok között az a súlyos kötelesség is, hogy a parlament rendjét, békéjét helyreállítsuk. Tisztán áll előttünk, hogy e kötelességünket minden erőnk megfeszítésével, minden törvényes eszköz igénybevételével teljesíteniünk kell, ha csak hazánkat a végpusztulás veszélyének kitenni nem akarjuk. (Élénk felkiáltások: Igaz! Ugy van!) Készek vagyunk e feladatok teljesítésére, mert megvagyunk róla győződve, hogy elveinknek, politikáinknak győzniök kell, mert fegyverünk az igazság, mozgató erőnk a hazaszeretet. (Élénk tetszés és helyeslés.) Megkísérletünk már évek óta minden más utat; ráállottunk a türelem kinpadjára, a passzív rezisztencia tereére; megkísérletük a kapacitást az ország nagy érdekeinek előterbe állításával. Semmi sem sikerült. Most haladunk teljes bizalommal a Te általad megjelölt uton; mert jól ismerjük a Te törhetetlen igaz magyar hazafiságot (Lelkes éljenzés); jól tudjuk, hogy nincs agyadnak gondolata, nincs szívednek dobbanása, a mely ne kizárólag Magyarországé, Magyarország érdekei volna és senki másé és semmi másé széles e világon. (Zajos tetszés és éljenzés.)

Adja Isten, hogy Te és miniszter társaid önfeláldozó, hazafias törekvéseit a legnagyobb siker koronázza! (Hosszantartó, lelkes éljenzés és taps.)

Tisza beszéde.

Az ovációk lecsillapultával Tisza gróf válaszolt.

Kijelentette, hogy a feldult parlamenti helyzetet minden erővel orvosolni kell, hogy a mostani és következő kormányok akadálytalanul folytathassák azt a magyar nemzeti politikát, melynek célja, hogy a monarkia, melyre világtörténeti miszsió vár, politikai súlypontja mindjobban a magyar nemzet kezébe jusson. Ezen nagy célnak teszünk szolgálatot a mostani küzdelemben. A siker Isten kezében van, dönteni a nemzet fog. Politikája hármason nyugszik: a 67-es alapon, a szabadelvűségen és a nemzeti irányzaton. Ettől soha sem fog eltérni. Majd szenvedelmes hangon utalt Andrássy pohárköszöntőjére, tiltakozva az ellen, hogy ő mint magyar ember a Back-féle irányzatot követné. A mi pedig a személyes kérdést illeti hangsúlyozza, hogy saját személye tényleg felette állana a nemzet érdekén, nem hozakodott volna elő a házszabály revídiálásával, melynek akadályokat gördített a békés továbbműködése elé. Miatán még igyekezett kimutatni, hogy a disszidensek kilépésükkel ellentmondtak ama vallott elvüknek, hogy a technikai obstrukció lehetetlenné tette szükséges kintartásra buzdította pártfeleit, kik a már ismert zajos éljenzésekkel nem igen fukarkodtak.

kozva az ellen, hogy ő mint magyar ember a Back-féle irányzatot követné. A mi pedig a személyes kérdést illeti hangsúlyozza, hogy saját személye tényleg felette állana a nemzet érdekén, nem hozakodott volna elő a házszabály revídiálásával, melynek akadályokat gördített a békés továbbműködése elé. Miatán még igyekezett kimutatni, hogy a disszidensek kilépésükkel ellentmondtak ama vallott elvüknek, hogy a technikai obstrukció lehetetlenné tette szükséges kintartásra buzdította pártfeleit, kik a már ismert zajos éljenzésekkel nem igen fukarkodtak.

Hol lépnek föl az ellenzék vezetői? A szövetkezett ellenzék vezérő-bizottságának tagjai a következő kerületekben fognak föllépni: Kossuth Ferenc Cegléden, eddigelé csak szocialista ellenjelöltje van; Apponyi Albert gróf Jászberényben, Bánffy Dezső báró Szegeden, Barabás Béla Nagyváradon és még két kerületben is, Batthyány Tivadar gróf Zúrányban, Eötvös Károly Nagykőrösön, Gulner Gyula Abonyban, Hock János Budapest (IX—X. ker.) és Ujvidéken, Holló Lajos Félégyházán, Justh Gyula Makón, Komjáthy Béla Nagykapuson, Polónyi Géza Budapesten (IV. ker.) és Kézdividéken, Sággy Gyula Somorján, Rakovszky István Csornán, Szederkényi Nándor Egerben, Thaly Kálmán Debrecenben, Tóth János Mezőtúron, Ugron Gábor Szilágyosomlyón és Kecskeméten, Vázsonyi Vilmos Budapesten (IV. ker.), Zichy Aladár gróf Nagykanizsán, Zichy Jenő gróf Székesfehérváron, Andrássy Gyula grófnak, a disszidensek vezérének három kerülete lesz Budapest (VIII. ker.), Kassa és Homonna.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Port-Artur bevétele.

Budapest, jan. 1. (Saj. tud.) Tokióból érkezett távirat jelenti, hogy a japánok erős roham után bevették Port-Artur első kapuját a Sungcsusan erősséget. Port-Artur bevétele már csak órák kérdése.

Montignoso grófnő.

Budapest, január 1. (Saj. tud.) Drezdából jelentik: A Dresdener Journal írja: A különböző napilapokból átvett hír, hogy Montignoso grófnének a szász udvar azt az ünnepies ígéretet tette, hogy időről időre láthatja gyermekeit, amint megbízható helyről értesülünk, nem igaz. Ilyen ígéretet a grófnének sohasem tettek. Az a hírlapi hír sem igaz, hogy a szász király képviselője, Körner és a grófné megbízottja közt olyan megegyezés jött létre, hogy a grófné gyermekeivel a királytól meghatározandó helyen

fog találkozni. Egyidejűleg kijelenti Körner igazságügyi tanácsos, hogy közte és a grófné képviselője közt 22-iki drezdai látogatása alkalmával semmiféle megegyezés sem történt.

NAPLÓ.

— Hírek. —

Szabó Samu meghalt.

A kolozsvári református főgimnáziumnak egyik öreg, nyugalmazott tanára, Szabó Sámuel 48-as tűzérőhadnagy, tegnap a délutáni órákban elhunyt.

Halála nem keltett meglepetést, mert már több hónapja ágyához kötötte a betegség a hetvenhat éves öreg embert. Szabó Samu pályafutása nagyon változatos. Mint ifjú végig küzdött a magyar szabadságharcot és kiváló érdemeket szerzett magának. A nemzetőrséget a forradalom lezajlása után a hadnagyi ranggal hagyta el és később letelepedett Kolozsvárra, a református főgimnáziumnál nyervén tanári széket. Eleinte a fizikát és számtant tanította, később azonban a magyar nyelv és irodalom tanszékét foglalta el, a honnan mély érzéssel tárta fel tanítványai előtt a multak képeit. Előadási modora nem számított hatásokra, mert egyszerűen tárgyilagossággal adta elő mondani valót, — de az a közvetlenség, az a melegség, a mely különösen a hírneves magyar írók jellemzésénél megnyilvánult — tanítványait se hagyta érzéketlenül. Az elhunyt egyéni és politikai függetlenségét élete végéig megtartotta. Mindvégig becsületes szándékkal szolgált a magyar nemzeti elveket és a közmívelődést, a város érdekeit, sőt mint református ember nagy tevékenységet fejtett ki az egyházi közélet terén is. Kemény, sőt tulontul kiméletlen harcot vívott meg az erdélyi református egyházkerület megboldogult püspökével, Szász Domokossal az egyház gazdálkodási rendszere miatt. Ebből kifolyólag sajtópöre is volt dr. Szász Károly volt országgyűlési képviselővel — a püspök fiával — a kit beperelt rágalmazásért, de az esküdszék felmentette dr. Szász Károlyt.

A társaságos életben különben kedves egyénisége folytán mindenki szerette és becsülni tanulta benne a letűnt viharos idők nagy bajnokát. Az elhunytban dr. Szabó Imre kolozsvári tanár édes atyját gyászolja. Temetése holnap délután lesz.

* **Uj év a táblánál.** Tegnap az új év alkalmából Fekete Gábort a kolozsvári kir. ítélőtábla elnökét a kir. ítélőtábla disztermében egybegyűlt ítélőtáblai bírák és tisztviselők, valamint a főügyészség tagjainak élén Heppes Miklós kir. ítélőtáblai tanácselnök üdvözölte. Heppes Miklós lelkes szavakban emlékezett meg az új év kezdetén azon működésről, melyet az ítélőtábla elnöke a lefolyt esztendőben is kiváló odaadással és ügyszere-

tettel kifejtett és hálát adott az isteni gondviselésnek, hogy szellemi és testi erejének teljességével lépte át az évfordulót. Örömmel emlékezett meg arról, hogy a lefolyt évben az ítélőtábla és a főügyészség személyzetében szomorúság okozta változás nem állott be és annak hangsúlyozásával, hogy az ítélőtábla minden egyes tagja jövőre is példányképpül véve elnökének működését. Ot nagy feladatai teljesítésében támogatni fogja, boldog új évet kíván lelkes éljenések között kir. ítélőtábla elnökének és családjának. Fekete Gábor mindenekelőtt válaszában kiemelte, hogy öröme szolgál a kir. ítélőtábla és a kir. ítélőtáblával mindig kollegiálisan együttműködő és működő kir. főügyészség tagjait és ezek vezetőjét Gyárfás László kir. főügyészt az új év alkalmából is együttesen üdvözölhetni, annál is inkább, mert a kir. főügyészség a jogszolgáltatás feladataiban mindenkor nemes elhivatását az ítélőtáblával válvtelve és állandó kollegiálitással töltötte be. Kiemeli továbbá, hogy annak dacára, hogy az elsőbíróságok forgalma állandólag növekedik, a kir. ítélőtábla ügyforgalma a mult évihez némi csökkenést mutat és ebből azt a következtetést kell levonnia, hogy az elsőfoku bíróságok működése mind nagyobb és nagyobb garanciát nyújt a feleknek a részben, hogy az ítélkezés az anyagi igazság követelményeinek megfelel. Kétségtelen, hogy a felebbezések számának teljes elenyésztere és arra az állapotra, hogy a jogkereső felek a bíróság ítéletében mindenkor megnyugodjanak, számítani nem lehet, mert ámbár ez képezné az ideális jogszolgáltatás alapját, mégis miután gyaroltság nélkül ember nincs és igazságot kereső bíró is tévedhet, elérni azt, hogy a felsőbb bíróságokra, a melyek tulajdonképeni létjogosultsága a bíró gyaroltságokban áll, szükség ne legyen, bár kívánatos, de alig remélhető. Hangsúlyozza, hogy gyaroltságukban is arra kell minden bírónak törekednie, hogy a tisztá, hamisítatlan, megközelíthetetlen igazság és az emberies érzésen alapuló jogszolgáltatás a legmagasabb igényeknek is megfelelően eléressék, mert a bíró legfőbb ékessége a lelkiismeretesség és nincs kifogásolandóbb, mint a bírói felületesség. Ép ez okból megköszönve a kiváló támogatást, a melyben eddig is állandólag részesült és megköszönve a szeretet nyilvánítását, melyet hasonlóval viszonz, csak arra kéri a kir. ítélőtábla minden egyes tagját, hogy mindenkor az igazság nagy eszméjét tartván szemelőtt arra törekedjenek, hogy mikor polgártársai legdrágább kincse, vagyona, becsülete, szabadsága felett kell döntenők, mindig azt tartsák szemelőtt és mérlegeljék azt, hogy a társadalomnak a szelidség által nem-e tesznek nagyobb szolgálatot, mint a törvénynek, minden vigaszt nélkülöző merev alkalmazásával. Ezen gondolatokkal kíván a tábla és a kir. főügyészség minden egyes tagjának, az új év küszöbén boldogságot.

* **Gyilkosság vagy öngyilkosság.** Mult hó 27-én reggel 7 óra tájban Román György vasuti pályáőr felesége Szamosujvár-Németi és Szamosujvár között a vasuti vágányon a szamosujvári térjelző közelében egy emberi hullát talált, mely a feltalálás idejében még nem volt megmeredve, ami tehát arra vall, hogy halála nem rég következett be. A

mint a pályáőr felesége jelentést tett az esetről, első pillanatban mindenki azt gondolta, hogy a szerencsétlen embert a vonat ütötte el. A szamosujvári csendőrség és rendőrség által azonnal fogatosított vizsgálat után azonban szinte kétségtelen, hogy az illető büntény áldozata lett. A vizsgálat megállapította, hogy az elhunyt azonos Gr. Bánffy György, bonchidai birtokos Zsulán Vaszi nevű lovászával, a ki előtte való nap egy marháját eladni jött Szamosujvárra; délután a „Korona” vendéglőben mulatott egy bonchidai ember társaságában. A vizsgálat a halottat teljesen pénz nélkül találta, a mely körülmény arra vall, hogy a marha árát a szerencsétlentől ellopták s utravalóul még jól föbe is verték. — Nehéz fejsébél aztán a vasuti vágányig még elbotorkázhatott, hol azonban eszméletét veszve, összeeshetett. Nincs azonban kizárva az sem, hogy már holtan fektették a vágány közé, hogy úgy lássék, mintha a vonat gázolta volna el. A vizsgálatot úgy a csendőrség, mint a rendőrség erősen folytatja.

* **Tolvaj a vendéglőben.** Pher-schy József kolozsvári vendéglős állandóan panaszkodott a rendőrségnél, hogy tőle valami ismeretlen tettes több asztali kendőt és terítőt elloptott. A rendőrség a feljelentés folytán nyomozni kezdett, de a kutatás pozitív eredményre nem vezetett. Tegnap azonban egy háztulajdonos jelentést tett, hogy nála a botrányairól nem épen ismeretlen Pata utcában, a lugosban nagy mennyiségű asztali fehérnemű van elrejtve. A rendőrség a megtalált asztali fehérneműt a helyszínéről behozta és ama bizonyos „ismeretlen” ellen tovább folytatja a legmesszebbmenő nyomozatot.

* **Besztercei szilva Párisban.** A magyar gyümölcs jó hírnevére élénk tanúságot szolgáltat az az adat, hogy ez évben Szatmárból és Maros-Tordából vagonszámra szállítottak besztercei szilvát Párisba, hol a vásárcsarnokokban mint magyar szállítmány és termény került a piacra és igen kapós volt.

* **Halálozás.** Baintner Hugó kassai jogakadémiai tanár neje Lussin-Piccolóban elhunyt. A halottat a mai vonattal Kolozsvárra szállítják és itt történik meg a temetés. Baintnerné unokahuga volt Kiss Sándor kolozsvári olajgyárosnak.

* **Eljegyzés.** Fruchter Jenő Beszterczéről tegnapelőtt jegyezte el Kohn Mór, városunk törekvő polgárának kedves leányát: Fannyt.

* **Szini kritika.** Egyik zombori újság szini referense a „Hajduk hadnagya” előadásáról írván, a társulat igazgatóját, Polgár Károlyt, aki a címszerepet adta, az égisz magasztalván, amikor már kifogy a dicséretekből, így fejezi be kritikáját: „Kicsiny, de kellemes hangjának érvényre juttatására Polgár Károly olyan bámulatos arcjátékot produkált, aminő csak egy minden ízében művész lélektől telhetik.” Ezután már nem leszen szükség énekes színészekre: arcjátékkal énekelik el az operákat is, amint hogy a magas c-t már rég a lábukkal vágják ki az ügyes primadonnák.

* **Politika és irodalom.** Az országos irodalmi szövetség — mint

köztudomásu — e hónap 8-ik napján közgyűlést akart tartani és ez eseményszámba vehető irodalmi működés színteréül Kolozsvár városát jelölte ki. Tervezte volt, hogy a gyűlés után az irodalom jelentősebb alakjai szerepelni fognak a nyilvánosság előtt egy-egy felolvasással, a melyből a kolozsvári íróknak is kijut egy kis „tevékenység.” A szép terv azonban csak tervnek marad. Mert dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanártól, az Erdélyi Irodalmi Társaság tagjától azt az értesítést vettük, hogy az Országos Irodalmi Szövetség leirándulása egyelőre elmarad, május haváig, a mikor aztán az amatőr kiállítással kapcsolatban fogják megtartani. Elmarad pedig a közgyűlés nem egyébért, mint azért, mert Herczeg Ferencz a szövetség elnöke és Pekár Gyula, a szövetség alelnöke nem jöhetnek le Kolozsvárra a politikai viszonyokra való tekintetből. Jön ugyanis a házfelosztás és minthogy a politika előkelőbb színvonalon álló mester-ség az irodalomnál — a tervbe vett diszkozgyűlés és tartozékai a jövő csendes képébe jobb létre szenderültek.

* **A veszedelmes Szamos.** A „Napló” hírt adott arról a vízáradásról, a mely a szamosközi és Csertőri utcák békés lakóit megfélemlítette. A főkapitány azonnal megtette intézkedéseit a bekövetkező veszedelem elhárítására nézve. Munkásokat fogadott fel, a kik a „Malom árok” rosszabb helyein a Szamost kitisztították a „Kis Zugó” zsilipjeit leeresztették. Az örlést ugyan még nem folytathatják a malomban, míg az összetorlózott víz és jég le nem zajlik, de tekintve a megszakítás nélküli munkálátokat, a melyet a felfogadott nap-szamosok és az oda rendelt rendőrök végeznek — remélhető, hogy a megakadt forgalom pár nap alatt visszaállítható lesz.

Főszerkesztő: DR. ÓVÁRI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLÓ” hirlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR

JÓKAI-KÁVÉHAZ

Jókai-utca 4. szám.

A mulató-közönségnek legjobb és legszebb találkozó helye.

Heimann Sándor,

tulajdonos.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagy-raktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltatnak.

„Kristály”

gőzmosó intézet

Telefon 500. KOLÓZSVÁRT. Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán víz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműket gyorsan a leg szebb kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani ural és női ruhane-műket, selyem és szövet kelméket, kézimunkát, dísz-darabokat stb. jutányos árakért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként mosva és vasalva.

A ruhaneműk kívánatra díjmentesen elhozhatnak és viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállíttatnak.

A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA

ágyne-műek üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnék.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan mun-káról és mindenben méltányos árakról, szíves figyel-mébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos megbízatást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgrmonként.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája
Kolozsvár,
Jókai-utca 15. szám.

Elkészíttetnek mindennemű nyom-tatványok a legújabb és legdisze-sebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek

Telefon szám 379.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.

Bármikor megtekinthető!

Olcsó törlesztő kölcsönök!

10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az **Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank**

27 1-10 Részvénytársaságnál
KOLOZSVÁRT, Rózsa-utca 1. szám, emelet.

A kölcsönök teljes összegben folyósíttatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsvári belvárosi új vagy régebbi épít-kezésü, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50 %-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha újak az érték 45 %-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40 %-a ada-tik kölcsön. *Becsértési eljárás helyben díjmentes.* A kölcsönök lebo-nyolítása gyors és a költségek minimálisok. *Ügynökök fölösle-gesek,* miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál az **Igazgatóság.**

Hivatalos órák 9—1. — Prospektus kívánatra ingyen!

Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!

ÚJ ÜZLET!

Szép-utca 2. sz. alatt (sarok épület)

Férfi ruha és női felöltők!

1 rend téli férfi ruha	5 firtól feljebb
1 rend téli fiu ráha	1.80 „ „
1 női divatos kabát	5.— „ „
1 női vattirozott gallér	6.50 „ „
1 rend téli magyar ruha	7.50 „ „
1 női téli posztó cipő	1.50 „ „

Hosszu kabát dus választék! — Kurta bundás szörme kabát. — Boák dus vá-lasztékban. — Egy próbabevásárlással tessék meggyőződni. Tisztelettel

Klein R. és Társa.

Telefonsz. 538. — Telefonsz. 538.

Banács Flórián cukrász,
Kolozsvár Wesselényi Miklós-utca 14.

Ajánlom lakodalmakra való tortáimat.
Vidékre **ingyen** csomagolás.

Továbbá: —	Továbbá: —
Czukorkáimat	Kitűnő Ligörjeimet
Párizsi sütemé- nyeimet	és Thea, Csokoládé és
Fagylalt	Tejes-kávémát,
Parfi	a legjutányosabb ár mellett.
Krémek	—
Szulczok.	—

0

Polgári Vendéglő Trefort-utca 11-ik szám.

!!! Megérkeztek !!! Ménesi új házhoz 1 ltr. 34 kr., bent 40 kr.
Különféle borok. — Szegzárdi siller „ 1 „ 36 „ „ 44 „
Tessék megkóstolni. — Pecsénye 5 éves „ 1 „ 50 „ „ 70 „
Szomorodni gyógybor egy liter . . 1 firt 20 kr.

☐ További havi előfizetést ebéd **16** forintért ☐
— vacsorára étlap szerint — elfogadok.

Sült bármilyen adag 30 krajezár.

Kitűnő magyar konyha! — Kitűnő magyar konyha!

Számos látogatást kér **Fogel Ferencz,** vendéglős.

14 1-10